

Козацькому роду нема переводу

14 жовтня, на свято Покрови Пречистої Богородиці, в нашій державі відзначається День українського козацтва. Свято встановлено Указом Президента № 966/99 від 07.08.1999 р., враховуючи історичне значення й заслуги козацтва в утвердженні української державності та його вагомий внесок у сучасний процес державотворення. З давніх-давен Богородиця є покровителькою українського козацтва й усіх українських збройних формувань. Запорозжці, зокрема, мали на Січі церкву на честь Покрова Пресвятої Богородиці з іконою її Покрова. Окрім того, на свято Покрови в Україні відбувалася Велика рада, що обирала гетьмана, визначала, як козацтву жити далі. Тому символічно, що це свято припадає саме на цю дату.

День українського козацтва – це данина всім козакам, які зробили величезний внесок у формування української народності та досягнення Україною своєї незалежності. Саме виникнення козацтва допомогло консолідувати українців в боротьбі проти численних ворогів, які в 15-17 століттях неодноразово намагалися завоювати українські землі. Фундаментом всього українського козацтва була Запорізька Січ. Це був політичний центр республіки. Гетьмани Запорізької Січі мали великі урядові повноваження. Вони захищали землі і народ від зовнішнього ворога, вели міжнародні переговори від імені народу, вирішували глобальні питання, що стосувалися загального розвитку держави.

Унікальність нашої історії і нашого народу полягає в тому, що в козацтві виявився творчий і волелюбний дух наших предків. Через козацтво створювалася наша історія, і кожен з нас не тільки причетний, а й відповідальний за неї. Українці продовжують залишатися захисниками своєї землі, володіють неймовірною силою духу і патріотизмом. Вони все також сильно люблять свою землю і не забувають про козацьке коріння.

Щиро вітаємо з Днем українського козацтва та Днем захисника України!

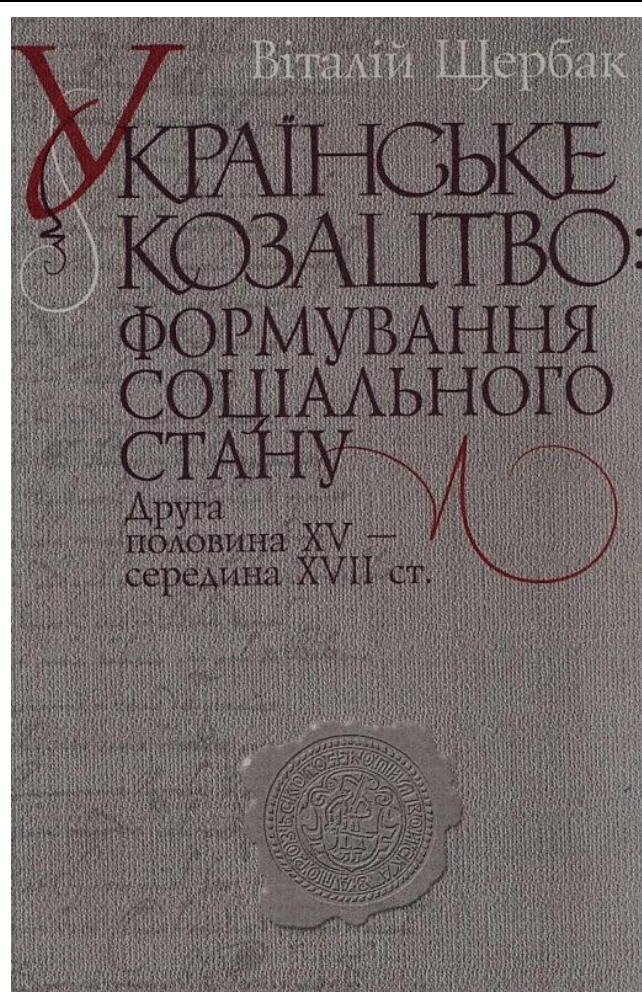

Історія України та її державності : навч. посібник / І. С. Дециньський, І. О. Гаврилів, Р. Д. Зінкевич, Я. Я. Денісов; за наук. ред. Л. Є. Дециньського. – 3-тє вид., переробл. і доп. – Львів : Бескид Біт, 2005. – 367 с.

Кільк. прим.: 8 (Абонемент науковий – 7, чит. зал навч. літ. – 1)

Сучасний процес розбудови української самостійної демократичної держави викликає особливий інтерес до історичного державницького досвіду нашого народу. Адже боротьба за волю і незалежність країни була лейтмотивом всіх козацьких виступів та походів. В навчальному посібнику читач знайде всі відомості про козацтво: виникнення Запорізької Січі, визвольний рух проти шляхетської Польщі, утворення козацько-гетьманської держави, Хмельниччину, часи Руїни, знищення російським царизмом Січі.

Навчальний посібник рекомендований Міністерством освіти і науки студентам, які вивчають історію України та її державності.

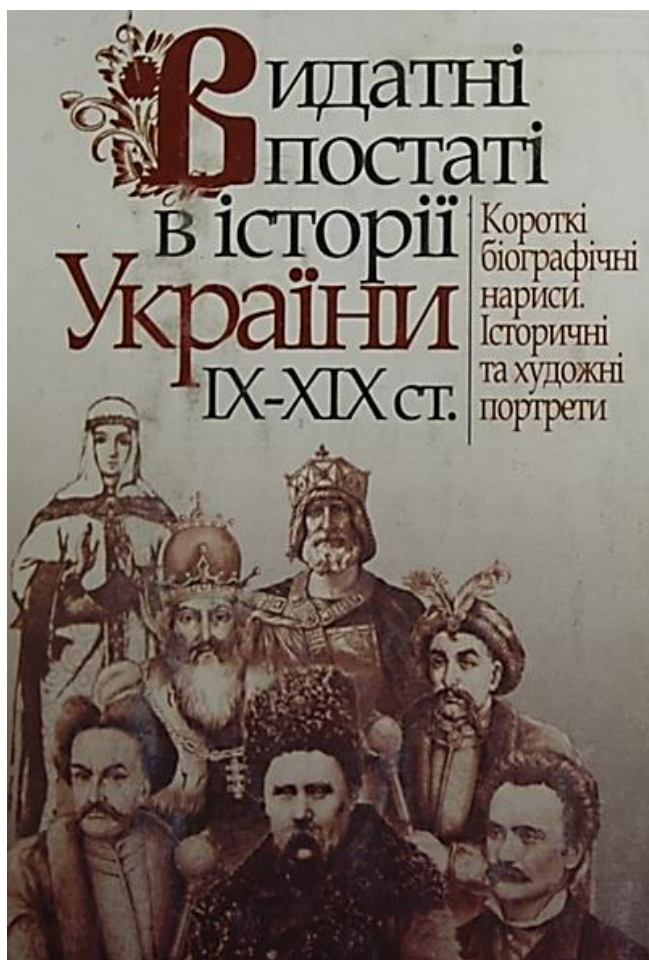

Щербак В. Українське козацтво: формування соціального стану. Друга половина XV– середина XVIIст. – К. : КМ Академія, 2000. – 300 с.

Кільк. прим.: 2 (Абонемент науковий - 2)

У монографії досліджується проблема формування українського козацтва як соціального стану. Аналізуються правові, економічні та духовні основи становлення козацької верстви. Конкретизовано етнічний стан та чисельність козацтва напередодні Національно-визвольної війни, висвітлено процес долучення його світоглядних засад до генези національної свідомості українців.

Для науковців, викладачів і студентів вишів, усіх, хто цікавиться історичним минулим України.

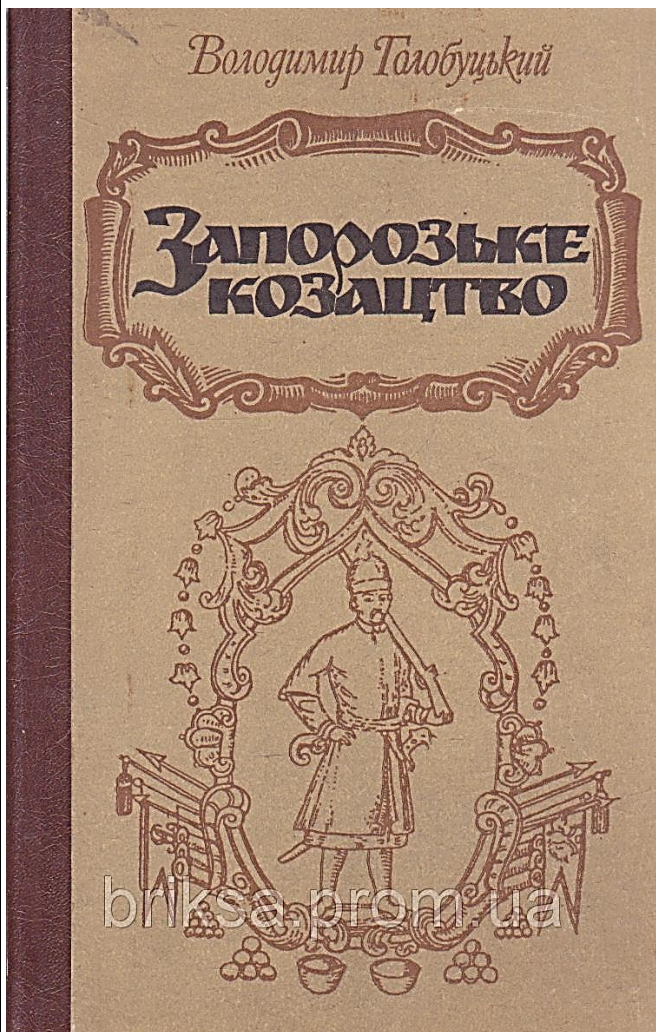

Гусєв В. І. Видатні постаті в історії України IX-XIX ст.: короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети : довід. видання / В. І. Гусєв, В. П. Дрожжин, Ю. О. Калінцев. – К. : Вища шк., 2002. – 359 с.

Кільк. прим.: 3 (Абонемент науковий – 2, чит. зал навч. літ. – 1)

В довіднику вміщено короткі історичні портрети громадських, політичних і культурних діячів, починаючи від виникнення Київської Русі й до кінця XIX ст. Наведено біографічні відомості, стисло висвітлено суспільно-політичні погляди та роль і місце кожної особи в історичному розвитку України.

Для всіх, хто цікавиться історією нашої держави, для учнів і студентів.

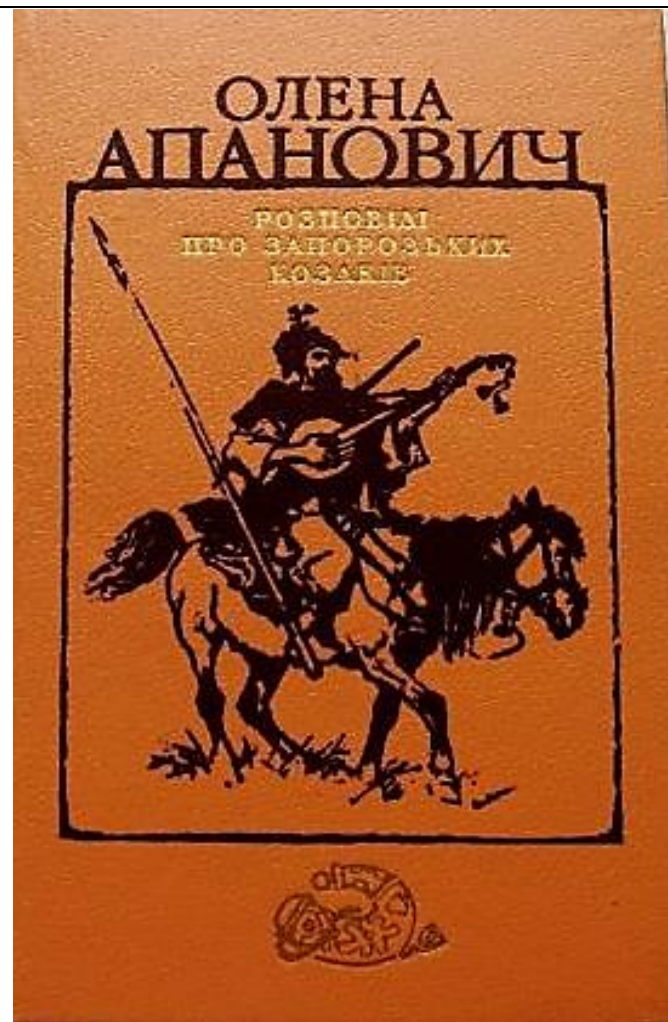

Голобуцький В. Запорозьке козацтво. – К. : Вища шк., 1994. – 539 с.

Кільк. прим.: 5 (Абонемент науковий – 4, чит. зал навч. літ. – 1)

Весь славетний шлях майже трьохсотрічної історії Запорізького козацтва від зародження й до останнього вільного подиху Запорізької Січі, трагічно обірваного волею Катерини II, розкрито в книзі знавця козацької доби Володимира Голобуцького. Боротьба козаків проти панської Польщі, турецьких і татарських завойовників, визвольна війна українського народу під проводом ушавленого гетьмана Богдана Хмельницького, участь у повстаннях, військових походах під головуванням славетних гетьманів, організація та побут, військові перемоги запоріжців – ось основні віхи козацької минувшини, багатогранно розкриті знаним істориком. В основі дослідження – цікаві вітчизняні і зарубіжні історичні джерела, що висвітлюють картини життя запоріжців, чії перемоги давно зажили надійної світової слави.

Книгу рекомендовано Міністерством освіти України для використання у навчальному процесі, також вона придасться всім зацікавленим темою.

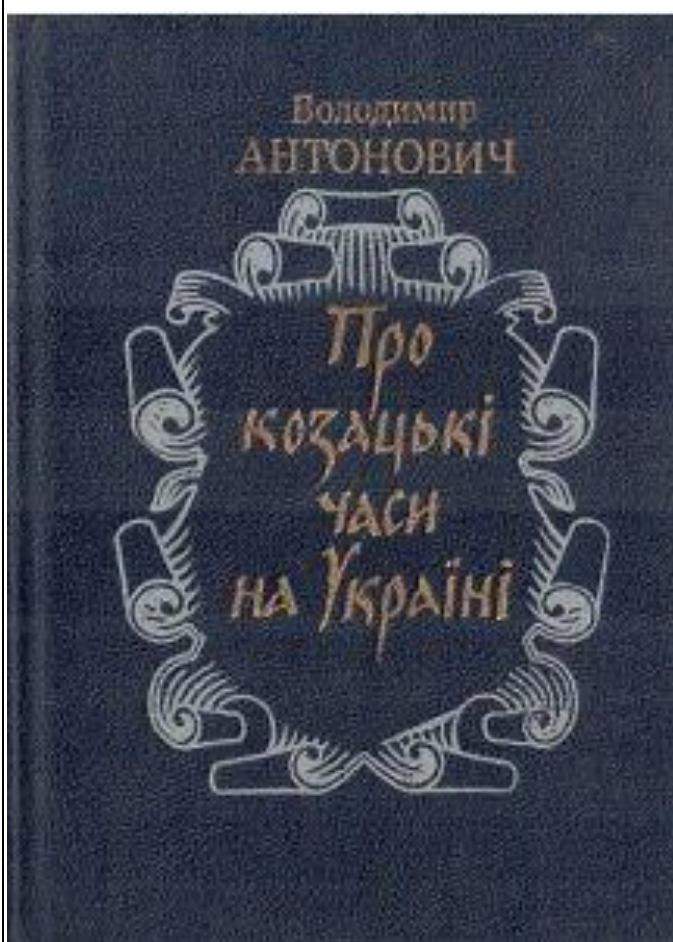

Апанович О. Розповіді про запорозьких козаків. – К. : Дніпро, 1991. – 335 с.

Кільк. прим.: 5 (Абонемент науковий – 5)

У книжці відомого історика зібрано цікаві, зазвичай, маловідомі матеріали з історії запорозького лицарства. Висвітлені тривалий час замовчувані трагічні й героїчні сторінки козацької січової епопеї, розкрито гірку правду про політику Російської імперії супроти українського народу та української державності. Надано біографії славетних козацьких ватажків – Богдана Хмельницького, Максима Кривоноса, Івана Богуна, Івана Сірка. Детально розкрито минуле й сьогодення дніпровського острова Хортиці – колиски українського козацтва. Особливою прикрасою книги є вибрані козацькі пісні та думи, освячені любов'ю українського народу до запорожців, славетних його захисників, виразників мужнього, вільного, дотепного й життєлюбного національного духу.

Видання рекомендоване широкому колу читачів.

Антонович В. Б. Про козацькі часи на Україні. – К. : Дніпро, 1991. – 238 с.

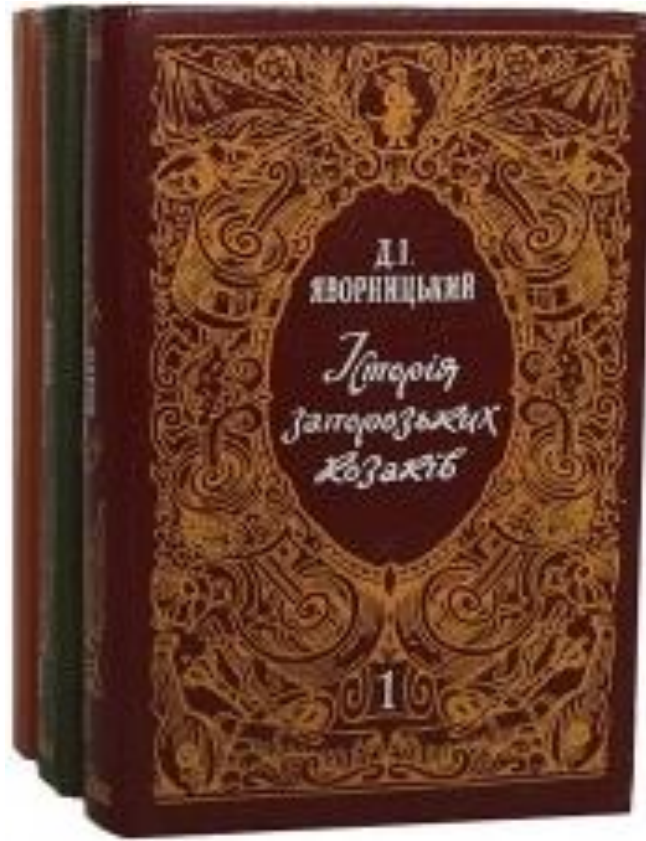
Кільк. прим.: 1 (Абонемент науковий – 1)

Це третє видання захоплюючої, яскравої розповіді про славетну історію Запорізької Січі: од витоків і до злочинного зруйнування її російським царатом.

Незвичайна історія створення книги. Професор Київського університету В. Б. Антонович (1834–1908) потай від властей викладав студентам історію козащини протягом 1895/96 навчального року. Зачаровані слухачі детально законспектували блискучі лекції історика, і згодом рукопис, відредагований О. Кониським, вийшов друком подалі від злого ока російської цензури – у Чернівцях (1897) та в Коломиї (1912).

У книзі вміщено портрети гетьманів України роботи художника В. С. Василенка, в додатку поданий іменний список та роки їх гетьманування.

Рекомендовано учням, студентам і всім, хто цікавиться історією козацтва.

Яворницький Д. І. Історія запорозьких козаків : у 3-х т. – К. : Наук. думка, 1990–1991.

Кільк. прим.: 2 (Абонемент науковий – 1, чит.зал екон.літ. – 1)

Три томна "Історія запорозьких козаків" видатного українського історика, етнографа і фольклориста, археолога, письменника, лексикографа, академіка Д. І. Яворницького (1855–1940), надрукована в 1892–1897 рр., є однією з найцінніших пам'яток вітчизняної дореволюційної історіографії, важливим джерелом для вивчення історії українського козацтва. Ім'я Яворницького овіяне легендами. Кропіткий збирач народних переказів і спогадів, він сам став героєм багатьох із них. За палку пристрасть до історії Запорізької Січі люди нарекли Дмитра Івановича «запорізьким батьком».

В першому томі висвітлюються питання соціально-економічної історії, суспільного устрою, життя та побуту запорозького козацтва, описані територія та кордони, природні умови Січі. У другому – історія запорізького козацтва від його

виникнення наприкінці XV ст. до 1686 р. Описуються поява й походження козаків, їх боротьба проти грабіжницьких кримських і турецьких навал на Україні, сухопутні походи до Криму і морські – до Туреччини. Значну увагу приділено дослідженню участі запорозьців у народних повстаннях проти шляхетської Польщі, визвольну війну під проводом Богдана Хмельницького 1648–1654 рр. Третій том охоплює складний і драматичний період в історії Війська Запорізького (1686–1734 рр.). У ньому висвітлюється участь запорозьців у російсько-турецькій війні і в народній війні в Україні проти вторгнення шведської армії

Це була перша капітальна праця, у якій подавалася глибока і всебічна характеристика Запорізького краю, історія Запорізької Січі та козаків-запорозьців, їх економічного, політичного, військового укладу життя, побуту, звичаїв і культури.

Основні документи, що регламентують роботу Українського Реєстрового Козацтва / авт.-укл. А. І. Шевченко, О. С. Фомичов. – К., 2003. - 76 с.

Кільк. прим.: 4 (Абонемент науковий - 4)

Реєстрове козацтво – це частина українського козацтва, яка перебувала на державній військовій службі. Традиції Війська Запорізького продовжують сьогоднішні молоді українці, нащадки славетних волелюбних предків. Основною метою діяльності Українського Реєстрового Козацтва є сприяння розбудові України як суверенної, самостійної, незалежної і правової держави, враховуючи модель козацької демократії, яка гармонійно поєднує вольності і свободи з дисципліною та порядком у країні. Книга Анатолія Шевченка, гетьмана Українського Реєстрового Козацтва, містить перелік і тексти документів, які регламентують роботу сучасних реєстрових козаків в Україні.

Статутне видання. Рекомендоване для вивчення козацьким об'єднанням, передовій молоді, та правознавцям.

Мицик Ю. А. Як козаки воювали: історичні розповіді про запорізьких козаків / Ю. А. Мицик, С. М. Плохій, І. С. Стороженко. – 2-ге вид., випр. й доп. – Дніпропетровськ ; К. : Січ; МП "Пам'ятки України", 1991. – 302 с.

Кільк. прим.: 4 (чит. зал навч. літ. – 1, Абонемент науковий – 3)

Чимало пам'ятних місць на Придніпров'ї пов'язано з козацтвом. Про виникнення Запорозького козацтва, про життя, побут, бойову підготовку та військові походи козаків розповідає науково-популярний ілюстрований нарис. Надано цікаві відомості про освіту й навчання козаків, про мистецтво й архітектуру козацької доби, про кобзарство, про місце жінки в козацькій родині та все таке інше. Книга ілюстрована фотографіями, малюнками й навіть схемами.

Рекомендовано учням, студентам, викладачам, історикам, і всім, хто зацікавлений темою.

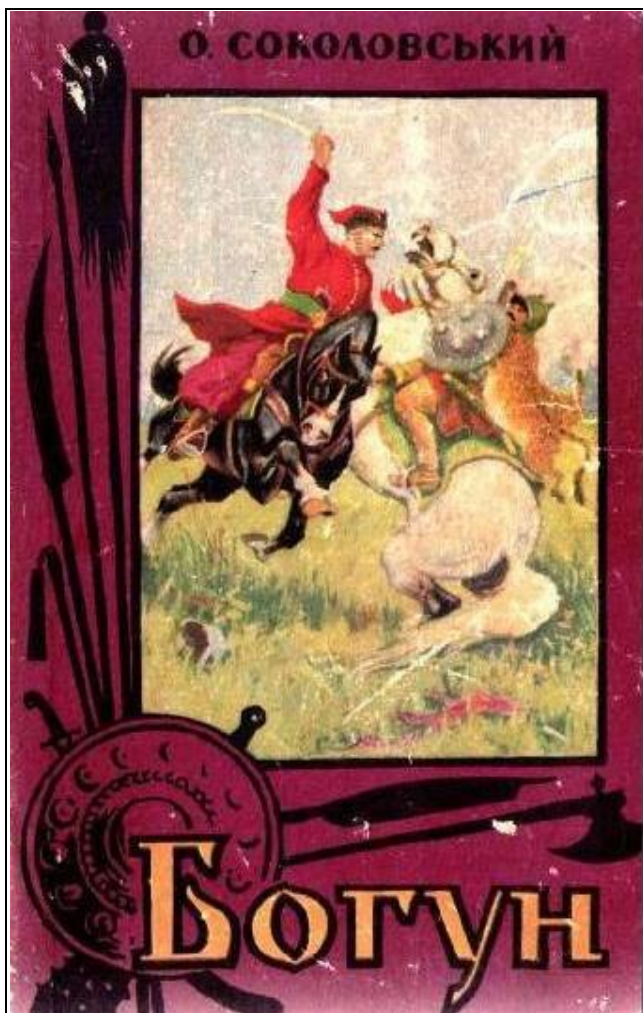

Смолій В. А. Богдан Хмельницький: Соціально-політичний портрет / В. А. Смолій, В. С. Степанов. – К. : Либідь, 1995. – 624 с.

Кільк. прим.: 4 (Абонемент науковий – 3, чит.зал екон. літ. – 1)

На суто документальній базі автори простежують основні віхи життєвого шляху Богдана Хмельницького, показують обставини, які зумовили формування його світоглядних настанов, вплинули на політичний вибір. Гетьман, політичний діяч, полководець, дипломат, просто людина – всі ці його іпостасі висвітлено в книзі. Постать Б. Хмельницького змальована на широкому історичному тлі, де живуть і мислять десятки історичних осіб, доля яких так чи інакше переплітається з його долею.

Для істориків, викладачів, студентів, усіх, хто цікавиться вітчизняною історією.

Соколовський О. О. Богун : історичний роман з часів Хмельниччини. – К. : Молодь, 1964. – 398 с.

Кільк. прим.: 1 (Абонемент художній – 1).

Основний фон роману – історичні події визвольної війни українського народу проти польсько-шляхетських колонізаторів (1648–1654 рр.). Головну увагу письменник звертає на образ прославленого полковника Івана Богуна, його дії, військові операції, особисте життя. Критики дуже обурено відреагували на змалювання істориком козацтва та його ватажків у привабливих тонах, висвітлення героїзму й відваги повсталого народу, ствердження української державності. Романісту закидали звинувачення в націоналізмі. Але час все розіклав по полицях. Роман живе, люди з задоволенням його читають і знайомляться зі славетним минулим України.

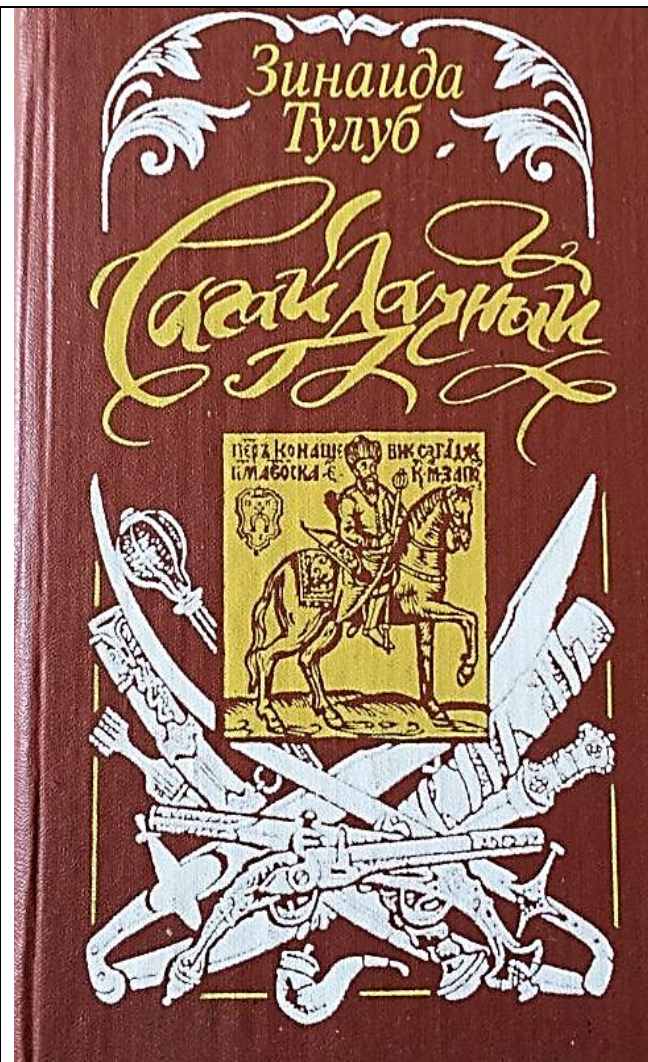

Чайковський А. Я. Сагайдачний : історичний роман у трьох книгах. – К. : Варта, 1993. – 572 с.

Кільк. прим.: 1 (Абонемент художній – 1)

Андрій Якович Чайковський – український письменник, громадський діяч, доктор права, адвокат у Галичині. Над романом він працював майже 20 років. Дві заключні частини твору 4 та 5 було загублено родичами письменника, і їх пошуки продовжуються. Упорядник і редактор намагалися максимально зберегти мову автора, хоча низка галицьких граматичних форм 20-30х рр. минулого сторіччя приведена до сучасної норми.

В романі зображено події кінця XVI–поч. XVII ст., коли гетьманом запорозького козацтва був Сагайдачний. У творі змальовано й інші постаті народних ватажків і культурних діячів того часу. Видання забезпечене словником для перекладу діалектизмів та застарілих слів.

Тулуб З. П. Сагайдачний : історический роман. – Днепропетровск : Промінь, 1990. – 752 с.

Кільк. прим.: 1 (Абонемент художній – 1)

Для тих, хто не має змоги читати українською, рекомендуємо історичний твір Зінаїди Тулуб «Сагайдачний». Дія роману відбувається в першій чверті XVII сторіччя – в Україні, в Московії, у Кримському ханстві, Польщі та Туреччині.

Автор оповідає про той час, коли католицизм здійснював наступ на Литву та Україну, польська шляхта захоплювала землі, а українці чинили опір цій агресії, згуртовувалися, створювали братерства, школи, друкарні, армію та мріяли про свою державність.

Вінграновський М. Северин Наливайко : роман. – К. : Веселка, 1996. – 366 с.

Кільк. прим.: 1 (Абонемент художній - 1)

Легендарний селянський гетьман, випускник Острозької академії, богослов, який у квітні 1594 р. підняв повстання проти наймогутнішої на той час країни в Європі – Речі Посполитої і два роки разом зі своєю сірою протистояв величезним військовим силам. А за рік до повстання він, як князів сотник, у складі польського війська воював проти запорізьких козаків. І козаки не забули цього Наливайкові до останнього його дня, хоч як просив він їх пізніше, коли підняв за православну віру й Україну шаблю, хоч як молив простити йому й допомогти, навіть послав їм у подарунок 1500 коней, – нічого з того не вийшло...

Така непересічна особистість, і така складна епоха постають з роману Миколи Вінграновського, лауреата Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка і премії Фондації Антоновичів (США).

Боплан, Г., Мериме П. Опис України. Українські козаки та їхні останні гетьмани. Богдан Хмельницький. – Львів : Каменяр, 1990. – 301с.

Кільк. прим.: 2 (Абонемент науковий – 2)

Твори, що увійшли до книги, – визначне явище у світовій україністиці. Праця Боплана, французького інженера XVII ст. і безпосереднього свідка військових подій в Україні, тривалий час була найавторитетнішим джерелом пізнання героїчної історії запорізького козацтва, звичаїв українців, флори та фауни краю. Посилання на його твір та карти – це неодмінний компонент багатьох історичних та наукових праць. До «Опису України» зверталися Д. Яворницький, М. Драгоманов, І. Крип'якевич, М. Гоголь.

Пропоновані твори П. Меріме – унікальне свідчення українознавчих зацікавлень класика французької літератури. Вивчення ним історії запорізького козацтва почалося після ознайомлення зі слов'янським фольклором. Своїй обізнаності з життям України XVII ст. письменник завдячував С. О. Соболевському та І. С. Тургенєву, з якими дружив. Меріме мав великий досвід роботи з історичними джерелами, фахово, методично викладав історичні події і факти, які зараз

допомагають читачам пізнавати звичаї та характери людей давніх часів.

Твори двох авторів, які жили й творили в різні епохи, об'єднані одним – захопленням Україною та її славетними синами. Збірник рекомендовано широкому колу читачів.

Грушевський М. С. Про батька козацького Богдана Хмельницького. – Дніпропетровськ : Січ, 1993. – 55 с.

Кільк. прим.: 2 (Абонемент науковий – 1, чит. зал екон.літ. – 1)

Твір відомого українського історика, археолога, етнографа, фольклориста, лексикографа, письменника, дослідника М. С. Грушевського присвячений життю і діяльності славного сина України – видатного політика й полководця Богдана Хмельницького. Подано літературно-наукову біографію гетьмана: дитинство, молоді, зрілі роки й останні дні життя. В епіграфах і в тексті використано багато українських пісень та дум про Хмельницького.

Для широкого читачького загалу.

Старицький М. П. Богдан Хмельницький : трилогія. – К. : Дніпро, 1965.

**Кільк. прим.: 3
(Абонемент науковий – 3)**

Після виходу драми «Богдан Хмельницький» у 1887р. письменник задумав написати роман про небачений героїзм українського народу в боротьбі за своє визволення з-під гніту польської шляхти, про видатну особистість Богдана Хмельницького. Завдяки великому об'єму матеріала й широті охоплення історичних подій твір розрісся до трилогії – «Богдан

Хмельницький» (пізніше назву було змінено на «Перед бурєю»), «Буря», «Біля пристані». Всі три романи пов'язані між собою хронологією подій, сюжетом і діючими особами, вони друкувалися «з-під пера»: написавши главу, М. Старицький негайно ж відсилав її в редакцію газети «Московский листок».

Цій фундаментальній праці письменник надавав великого значення і дуже шкодував, що не міг видати її українською мовою. За широтою зображення історичних подій і за своїм художнім рівнем трилогія М. Старицького – найбільш видатний в дореволюційній літературі твір про визвольну війну українського народу 1648-1654 рр.

Костомаров Н.И. Богдан Хмельницький : монографія в 3-х т. – К. : Радуга, 2004. – 659 с.

Кільк. прим.: 4 (Абонемент науковий - 4)

Це – монографія відомого українського і російського історика, етнографа, письменника, основоположника народницького напрямку в українській історіографії, Миколи Костомарова. Образ Богдана Хмельницького, видатної особистості, палкого патріота, неперевершеного полководця завжди хвилював ученого, і він неодноразово повертався до цієї теми, доповнюючи й уточнюючи документи й події далекої епохи. На великому документальному матеріалі автор яскраво характеризує епоху боротьби українського народу за незалежність, право на вільний розвиток і щасливе життя, розкриває в усій величності й трагізмі образ справді народного гетьмана України.

Страна казаков / Под общ. ред. Г. Я Сергиенко. – К. : Радуга, 2004. – 215 с.

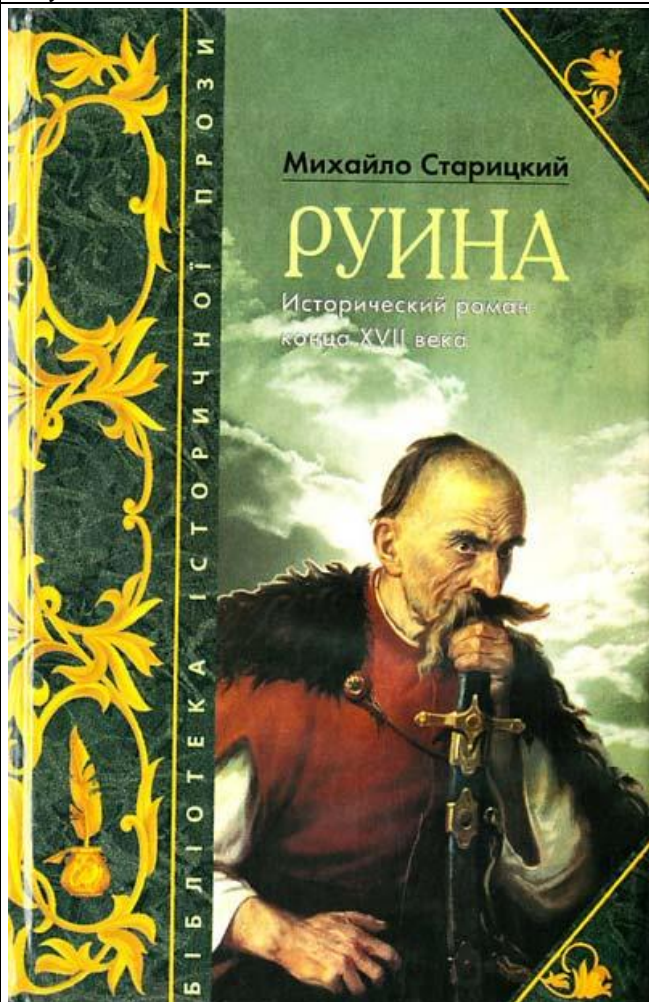
Кільк. прим.: 4 (Абонемент науковий - 4)

Окрім знайомого вже читачеві «Опису України» капітана артилерії Гійома Левасера де Боплана, збірник містить казацько-старшинський «Літопис Самовидця», дипломатичне листування гетьмана України Богдана Хмельницького з російським царем Олексієм Михайловичем й інші документи про події в Україні сер. XVII – поч. XVIII ст. Ці пам'ятки є бібліографічною рідкістю й унікальними джерелами, які дозволяють об'єктивно подивитись на історичні події цього періоду.

«Літопис Самовидця» – анонімний козацький літопис, написаний староукраїнською мовою, одне з фундаментальних джерел з історії Східної Європи XVII століття, зокрема періоду Хмельниччини і Руїни. Документ, занотований очевидцем подій, вихідцем із старшини Війська Запорізького, відрізняється повнотою і жвавістю розповіді, а також достовірністю. Найбільш імовірним автором історика вважають Романа Ракушку-Романовського, генерального підскарбія Івана Брюховецького. В Літописі чільне місце займає національно-визвольна війна українського народу

проти польських загарбників під керівництвом Богдана Хмельницького.

В додатку подані архівні матеріали про події 1648–1654 рр., короткий перелік маловживаних та незрозумілих слів, скорочень, і алфавітний покажчик. Рекомендовано історикам, науковцям, студентам.

Старицкий М. П. Руина : исторический роман конца XVII века. – К. : Дніпро, 2001. – 464 с.

Кільк. прим.: 1 (Абонемент художній – 1)

Роман українського письменника М. П. Старицького (1840–1904) присвячено драматичному періоду в історії України, коли в результаті зрадницького Андрусівського договору 1667 р. країна була розчленована на Правобережну – в складі Речі Посполитої і Лівобережну з Києвом – під протекторатом Москви.

У романі діють гетьмани України: Петро Дорошенко, Іван Самойлович, кошовий Іван Сірко, простежується шлях Івана Мазепи до гетьманства.

Ільченко О. Є. Козацькому роду нема переводу, або ж Мамай і Чужа Молодиця. – К. : Дніпро, 1984. – 520 с.

Кільк. прим.: 1 (Абонемент художній – 1)

Український химерний роман з народних уст. Події в романі відбуваються після смерті Богдана Хмельницького. Автор розповідає про пригоди Козака Мамай – мандрівного запорожця, вояки і гультая, жартуна і філософа, безстрашного лукавця і навіть... чаклуна, який може покликати на допомогу магичні сили, рятуючись від небезпек. Якось Ільченко сказав: «Коли в скрутну хвилину люди не плачуть, а сміються, вони – проти будь-якого ворога дужчі». Гумор – велика окраса роману. Та суть твору децю інша. Мамай до болю в серці любив свою країну і людей, «він чортом дихав проти всякого панства, проти кривди, проти горя людського, проти всіх зухвальців, хто тільки важився на Україну зазіхати, та й мусив Козак воювати з ними». Роман-епопея за всіма параметрами підпадає під визначення «шедевр» і критики ставлять його в один ряд зі всевітньо відомими творами Сервантеса «Дон Кіхот» і Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель».

Кащенко А. Ф. Зруйноване гніздо : історичні повісті та оповідання. – К. : Дніпро, 1991. – 647 с. – (Б-ка історичної прози)

Кільк. прим.: 1 (Абонемент художній – 1)

Адріан Кащенко, автор повістей та оповідань на теми життя і подвигів, побуту і звичаїв запорозького козацтва був надзвичайно популярним на початку ХХ ст. Фахівці-сучасники одностайно вважають, що автор не є самостійним дослідником-аналітиком вітчизняної історії, проте він її активний і чудовий популяризатор. Зґрунтовані на конкретних фактах і подіях, його твори приваблюють щирістю, ліризмом, бодем, сприяють пробудженню почуття національної гідності.